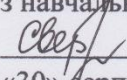

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Музично-педагогічне відділення
Циклова комісія викладачів дошкільних психолого-педагогічних
дисциплін**

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора
з навчально-виробничої роботи

 Валентина СВЕРЛОВИЧ
«30» серпня 2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

15. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

15.1 Спостереження і пробна практика в групах дітей раннього віку

освітньо-професійної програми **Дошкільна освіта**
підготовки **фахового молодшого бакалавра**
за галуззю знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальності **012 Дошкільна освіта**

Вінниця 2024

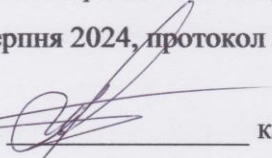
Програма освітнього компонента 15. Практична підготовка: 15.1 Спостереження і пробна практика в групах дітей раннього віку з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБНИК:

Валентина БЕВЗ, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

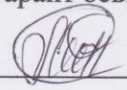
СХВАЛЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024, протокол № 1

Голова канд. пед. наук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта

 доктор філософії Марина СОРОЧАН

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів
дошкільних психолого-педагогічних дисциплін
«28» серпня 2024, протокол № 1

Голова циклової комісії Ольга КЛИМЕНКО

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов'язковий	
	Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»		
	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 1 – й на базі 11 класів; 3 – на базі 9 класів.	
		Семестр: 1 – й на базі 11 класів; 4 – й на базі 9 класів.	
		Аудиторні	Практичні
		2	64
Загальна кількість годин – 90	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Самостійна робота 24	
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи здобувача освіти –			
		Вид контролю: залік	

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Метою педагогічної практики є формування у здобувачів освіти початкових професійних компетентностей шляхом спостереження, аналізу та практичного залучення до організації та проведення режимних процесів та занять у закладах дошкільної освіти; розвиток навичок підготовки, планування, проведення та аналізу режимних процесів та занять, а також формування педагогічних умінь, необхідних для роботи з дітьми дошкільного віку, зокрема вміння сприяти їх всебічному розвитку та соціалізації різними педагогічними методами та прийомами.

Завдання освітнього компонента 15. Практична підготовка:

- 1 навчання творчо застосовувати набуті теоретичні знання при проведенні різного роду роботи з дітьми;
- 2 формування навичок спостереження і аналізу педагогічної діяльності, вміння осмислювати і використовувати передовий педагогічний досвід;
- 3 вироблення прагнення до пошуку найбільш ефективних методів виховання і навчання дітей;
- 4 засвоєння навичок роботи з дитячим колективом з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, а також роботи з батьками;
- 5 розвиток професійних здібностей майбутніх вихователів, їх інтересу до педагогічної роботи, до професії педагога, до дітей.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

ІК 1. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей

розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7. Здійснення безпечної діяльності.

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 9. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК 10. Здатність до творчого пошуку та реалізації нових ідей до самопрезентації та презентації результатів своєї професійної діяльності, критично мислити.

2.2.3. Спеціальні (фахові компетентності)

СК 1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК 2. Здатність до фізичного розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, формування життєво необхідних умінь та навичок, рухового досвіду та розвитку фізичних якостей.

СК 3. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток.

СК 4. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язбережувальних навичок.

СК 5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК 6. Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК 7. Здатність до формування елементарних логіко-математичних уявлень у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК 8. Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК 9. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК 10. Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК 11. Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

СК 12. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва

СК 13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК 14. Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК 15. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу

СК 16. Здатність до позитивної мотивації щодо майбутньої професійної діяльності, інтерес до педагогічної роботи, готовність до продовження навчання за наступним рівнем освіти.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

РН 1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН 2. Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, з використанням інформаційно-комунікативних технологій, виконувати експериментальні проекти, курсові роботи.

РН 3. Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН 4. Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу дошкільної освіти

РН 5. Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій.

РН 6. Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм.

РН 7. Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН 8. Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 9. Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН 10. Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 11. Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 12. Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН 13. Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

РН 14. Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 15. Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

РН 16. Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.

РН 17. Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

РН 18. Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 19. Аналізувати перспективний педагогічний досвід в системі дошкільної освіти та використовувати його в подальшій роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 20. Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти

РН 21. Використовувати базові знання з філософії, історії, права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; усвідомлювати роль довкілля для життя і здоров'я людини, дотримуватися здорового способу життя.

РН 22. Дотримуватися усіх норм сучасної української мови у процесі ведення усної чи писемної професійної комунікації; використовувати іноземну мову як засіб комунікації в полікультурному середовищі.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні **знати:**

- вікові особливості дітей дошкільного віку;
- особливості організації та проведення режимних процесів у групах дошкільного віку;
- особливості організації різних видів діяльності дітей дошкільного віку та методи керівництва ними;
- зміст, форми та методи навчання й виховання дітей дошкільного віку, оптимальні для здійснення їх різнобічного розвитку;
- особливості керівництва освітнім процесом в ЗДО, здійснення організаційно-педагогічної, методичної та контрольної діяльності;

уміти:

- планувати та організовувати освітній процес у різних вікових групах ЗДО;
- здійснювати процес виховання й навчання таким чином, щоб він сприяв особистісному розвитку дитини дошкільного віку;
- організовувати дитячий колектив, проводити індивідуальну роботу з дітьми;
- аналізувати режимні процеси, заняття з різних розділів освітньої програми, надавати рекомендації щодо їх проведення;
- проводити різні форми методичної роботи в ЗДО;
- організовувати та проводити просвітницьку та консультативну роботу з батьками вихованців.

3. Програма освітнього компонента

ПСИХОЛОГІЯ

Ранній вік

Діяльність дітей: предметна (дії з предметами-знаряддями та співвідносні дії, оцінка розуміння призначення предмета та оволодіння діями з ними); зображувальна (заняття дитини з олівцем, оцінка змісту дитячого малювання й якості графічних образів); ігрова (використання предмета-замінника, поява рольової поведінки, зміст ігрових дій, елементи взаємодії між дітьми).

Психічні процеси. Прояви відчуття, сприймання, пам'яті, мовлення, мислення, уяви в різних видах діяльності. Вікові та індивідуальні особистості психічних процесів.

Особистість. Спектр настроїв дітей групи. Основні життєві цінності. Первинне засвоєння правил поведінки. Усвідомлення деяких результатів власних дій. Поява новоутворень "Я", "Я сам".

ПЕДАГОГІКА

Ранній вік

Спостереження: загальне ознайомлення з дитячим закладом, для виховання дітей раннього віку (дитячі ясла, ясла-садок, будинок дитини). Ознайомлення з типами дитячих закладів, особливостями комплектування вікових груп, приміщеннями для них (обладнання та його використання, гігієнічний стан тощо), змістом і організацією виховної роботи з дітьми.

Режим дня в групі дітей другого року життя: особливості режиму, розподіл обов'язків між вихователем і його помічником, особливості методики приведення режимних процесів у двох підгрупах з урахуванням вікових особливостей дітей.

Самостійна діяльність дітей у групі другого року життя: предметна, рухова, комунікативно-мовна. Ігрова (обладнання, занятість і активність дітей під час діяльності дітей, взаємини вихователя з дітьми).

Здійснення завдань різнобічного виховання в процесі ігор-занять: програмний зміст, вибір методів і прийомів навчання відповідно до поставлених завдань і віку, особливості організації ігор-занять, індивідуальний підхід; специфіка ігор-занять для дітей молодшої та старшої підгрупи.

Спостереження, аналіз і оцінка розвитку дітей другого року життя, заповнення листків обліку нервово-психічного розвитку.

Режим дня в першій молодшій групі (третій рік життя): особливості побудови режиму, відмінність від попередньої групи, здійснення принципу поступовості в проведенні режимних процесів, розподіл принципу поступовості в проведенні режимних процесів, розподіл обов'язків між вихователем та помічником; методичні прийоми формування культурно-гігієнічних навичок при

проведенні режимних процесів; характеристика навичок дітей у порівнянні з програмою (їда, одягання, роздягання). Організація прогулянки: обладнання майданчика, підбір ігрового матеріалу, зміст прогулянки, роль вихователя в забезпеченні рухової і пізнавальної активності дітей. Організація денного сну дітей. Зміст роботи в другу половину дня.

Самостійна діяльність дітей: види, обладнання для різних видів діяльності, занятість дітей, взаємини між ними. Роль вихователя в навчанні дітей ігровим діям, підтриманні позитивного емоційного стану дітей, характер взаємин вихователя з дітьми.

Ігри-заняття: різноманітність ігор-занять, програмовий зміст, вибір методів і прийомів, поєднання колективних форм з груповими, індивідуальними. Сенсорне виховання дітей під час занять і в повсякденному житті.

Спостереження, аналіз і оцінка розвитку дітей за існуючими показниками. Заповнення листка обліку нервово-психічного розвитку дітей, складання рекомендацій щодо подальшого їх розвитку.

Пробна практика: проведення режимних процесів у першу та другу половину дня в групах другого та третього років життя. Організація ігрової та інших видів діяльності дітей. Проведення ігор-занять з різних розділів програми дитячого садка.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	у тому числі			
	усього	аудиторні	практичні	самостійна робота
1 семестр				
Тема 1. Ознайомлення з базою практики – ЗДО, приміщенням, обладнанням. Організація життєдіяльності. Спостереження та аналіз роботи вихователів в II групі раннього віку в I половину дня. Загальні особливості дітей раннього віку. Характеристика психічного розвитку. Діагностика розвитку окремих дітей. Запис мови дітей, діяльності (1р.6м. - 1р.9м. - 2р.).	4	-	4	3

Тема 2. Спостереження та аналіз режимних процесів в II групі раннього віку в II половину дня. Діагностика розвитку окремих дітей. Створення умов для самостійної діяльності дітей. Організація і проведення занять. Основні лінії розвитку. Загальні показники компетентності.	4	-	4	3
Тема 3. Спостереження та аналіз режимних процесів в I молодшій групі в I половину дня. Порівняльний аналіз режиму II групи раннього віку і I молодшої групи. Діагностика розвитку окремих дітей. Мовленнєвий розвиток.	4	-	4	2
Тема 4. Спостереження та аналіз режимних процесів в I молодшій групі в II половину дня. Діагностика розвитку окремих дітей. Організація і проведення групових та індивідуальних занять. Загальні показники компетентності.	4	-	4	2
Тема 5. Самостійне проведення режимних процесів в II групі раннього віку в I половину дня. Проведення індивідуальних і фронтальних занять.	8	-	8	2
Тема 6. Самостійне проведення режимних процесів в II групі раннього віку в II половину дня. Організація і проведення роботи з батьками, індивідуальних і групових занять з дітьми.	8	-	8	2
Тема 7. Самостійне проведення режимних процесів в I молодшій групі в I половину дня.	10	-	8	2
Тема 8. Самостійне проведення режимних процесів в I молодшій групі в II половину дня.	10	-	8	2
Тема 9. Самостійне проведення режимних процесів в I молодшій групі в I половину дня та пробних занять із сенсорного виховання.	10	-	8	2
Тема10. Самостійне проведення режимних процесів в I молодшій групі в I половину дня та пробних занять з розвитку мвлення.	10	-	8	2

<i>Залік</i>	3	2	-	2
<i>Усього годин</i>	90	2	64	24

5. Підведення підсумків практики

Звітна документація практикантів

У процесі проходження педпрактики здобувач веде щоденник педагогічної практики з планами-конспектами занять, режимних процесів та різних видів діяльності.

Керівництво педагогічною практикою

Керівництво педагогічною практикою забезпечують викладачі-методисти гуманітарно-педагогічного коледжу – керівники практики та вихователі ЗДО.

Викладач-керівник практики:

- постійно відвідує заклади дошкільної освіти з метою контролю за виконанням здобувачами-практикантами завдань педагогічної практики;
- перевіряє оформлення поточної документації (щоденника педагогічної практики, планування освітнього процесу ЗДО);
- ознайомлюється з методичними посібниками ЗДО, нормативно-правовими документами;
- веде облік відвідування практикантами ЗДО, за яким вони закріплені;
- вказує на недоліки, дає рекомендації та побажання щодо освітньої діяльності практиканта в ЗДО;
- аналізує й оцінює залікові форми роботи, проведені практикантами;
- бере участь у роботі комісії при підведенні підсумків педпрактики та вносить пропозиції щодо оцінювання результатів роботи практикантів;
- створює належні умови для проходження здобувачами освіти педагогічної практики й оформлення всіх необхідних документів;
- забезпечує здобувачів освіти програмами та методичними рекомендаціями для проходження практики;
- надає консультації та допомагає практикантам у розв'язанні всіх проблем, які виникають під час проходження педагогічної практики;
- відвідує та оцінює залікові заняття, режимні процеси й виховні заходи;
- контролює ставлення практикантів до завдань практики та їх виконання;
- перевіряє всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики.

6. Методи та форми контролю

Формами контролю є:

- поточний;
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань здобувачів включає:

- аналіз спостережень режимних процесів та занять;
- проведення режимних процесів та занять, різних видів діяльності.
- оформлення документації (конспектів занять, щоденників спостережень).

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Базова література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / наук. кер. А. М. Богуш ; кол. авт.: А. М. Богуш, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч та ін. // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2012. Спецвипуск. С. 1–30.
2. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» за заг. ред. С. Низковської. Тернопіль. Мандрівець. 2017. 256 с.
3. Богініч О. Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри: навч. посіб. М-во освіти і науки України, НПУ імені М. П. Драгоманова. 2-ге вид. Київ: НПУ, 2007. 140 с.
4. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Харків: Ранок, 2013. 192 с.
5. Богуш А. М. Готуємо руку дитини до письма. 3-тє вид., зі змін. і доповн. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 108 с.
6. Богуш А. М. Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови : підручник / за ред. А. М. Богуш. Київ: Вища школа, 2007. 542 с.
7. Богуш А., Н. Гавриш. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: [Підручник для ВНЗ] Київ: Слово, 2008. 408 с.
8. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах: [Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти] Київ: Слово, 2006. 304 с.
9. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному навчальному закладі: навч. посібник. 2-е вид. перероблене і доповнене. Київ: Вища школа. 2002. 407 с.
10. Бурова А. П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 256 с.
11. Ватаманюк Г.П. Робота з дитячою книгою в закладі дошкільної освіти: теорія і практика : навчально-методичний посібник. Київ. КНТ.2018. 480 с.
12. Ватаманюк Г. П. Формування комунікативних умінь старших дошкільників у процесі музично-ігрової діяльності: практичний аспект : навчальний посібник Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2014. 174 с.

13. Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 128 с.

14. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. 3-ге вид., переробл. і допов. Суми: Університетська книга, 2011. 428 с.

15. Горопах Н. М., Поніманська Т. І. Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи: [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Дошкільна освіта»] Київ: Слово, 2009. 280 с.

16. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко [та ін.]; наук. ред: Г. В. Беленька, М. А. Машовець; Мін. осв. і науки України, Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 304 с.

17. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І. Дичківська. Київ: Академвидав, 2004. С. 199–203.

18. Індивідуальний підхід до дитини і ДНЗ / упор. Л. А. Шик. Харків: Основа, 2010. 176 с.

19. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників: метод. посіб. Харків: Веста: Ранок, 2008. 160 с.

20. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка: навч.-метод. посіб. Київ: Слово, 2011. 720 с. 21. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкілля: у 3-х частинах.: навч. посіб. Київ : Слово, 2010. Ч. 2. 360 с.

21. Лохвицька Л. В. , Андрющенко Т. К. Дошкільникам про основи здоров'я: навч.- метод. посіб. 2-ге вид., оновл. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 192 с.

22. Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ / Уклад. О. А. Рудік. Харків: Основа, 2010. 33 с.

23. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.

24. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / Авт.-упор. А. П. Бурова. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 256 с.

25. Організація режимних процесів у ДНЗ / упор. Кірсанова І. Ф. Харків: Основа, 2010. 175 с.

26. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник для ВНЗ 3-є вид. виправлене. Київ: Академвидав, 2015. 448 с.

27. Сучасний дошкільний заклад: середовище для розвитку: навчально-методичний посібник /Авт.-упоряд.: М. І. Каратаєва, О. А. Денисова, Л. А. Грицюк. Кам-Под: ФОП СисинО. В., 2012. 352с.

28. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур Л. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг.ред. Г. В. Сухорукової. Київ: Слово, 2010. 376 с.

7.2. Допоміжна література

1. Гавриш Н. Художня література в освітньому процесі: сучасні технології // Дошкільне виховання. 2011. № 2. С. 4–9.

2. Гаращенко Л. Заняття з фізичної культури ігрового типу для дітей дошкільного віку. Київ : НФВ «Славутич-Дельфін», 2008. 124 с.

3. Галяпа М. Учимось уникати конфліктних ситуацій у роботі з батьками /

4. Марія Галяпа // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2012 №6. С. 40-43.

5. Денисенко Н. Ф., Лиходід Л. В. Лупінович С. В, Михайличенко А. Ф. Витоки здоров'я дитини: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 160 с.

6. Долинна О. П., Низковська О. В. Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі // Дошкільне виховання. 2010. № 10. С. 7–15.

7. Долинна О. П. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей у дошкільному закладі // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2010. № 7. С. 14–26.

8. Дятленко Н., Гончаренко А., Шевчук А. Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ : метод. посіб. Київ : Шкільний світ, 2010. 128 с.

9. Котляр В. Ф. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 200 с.

10. Лактіонова С. М., Пузанко В. І. Наступність на етапах «Дитячий садок – початкова школа»: методичні рекомендації // Дошкільний навчальний заклад. 2015. № 4 С. 2–16.

11. Левченко Т. Г. Валеологія щодня: основи здоров'я для дітей 5-6 років. Харків : Основа, 2014. 221 с.

12. Мартиненко Г. В. Театралізована діяльність в дитячому садку. Харків: Основа, 2018. 127 с.

13. Музей у дошкільному навчальному закладі: з досвіду роботи школи-дитячого садка імені Софії Русової / [упоряд. Т. Вороніна]. Київ: Шкільний світ, 2011. 125 с.

14. Нечипорук Н., Петько О., Корж Т. Особливості організації навчально-виховного процесу в різновікових групах ДНЗ. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 184 с.

15. Організація роботи груп короткотривалого перебування у ДНЗ / уклад.: Л. А. Швайка, Л. М. Чала. Харків: Основа, 2012. 207 с.

16. Садовнича В. В. Велика книга маленького українця: захопливі розповіді з історії, природознавства та народознавства України / Харків: Клуб

сімейного дозвілля, 2013. 352 с.

17. Товкач І. Є. Хочу бути мамою, хочу бути татом. Навч.-метод. посібник. Київ: Слово, 2012. 368 с.

18. Шевчук А. С. Дні мистецтва в дитсадку // Дошкільне виховання. 2008. № 2. С. 20–21.

19. Шевчук А. Дятленко Н, Гончаренко А. Новації в мистецькому вихованні дошкільників // Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ: метод. посіб. Київ: Шкільний світ, 2010. 128 с.

20. Шевчук А. С. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності: навч. метод. посіб. Київ: Шкільний світ, 2006. 128 с. 29.

21. Шевцова О. А. Усі заняття в групі старшого дошкільного віку I півріччя 6-й рік життя. Харків: Основа. 352 с.

22. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики у дітей дошкільного віку. Київ : Видавництво Європейського університету, 2011. 392 с.

23. Яковенко Л. В. Абетка безпеки дошкільників: методичні матеріали та розробки занять. 2-ге вид. Харків: Ранок, 2011. 208 с

7.3. Інтернет-ресурси

1. Гавриш Н. Технологія «Художнє слово і дитяче мовлення» : URL : <https://refdb.ru/look/1095777.html>.

2. Гавриш Н. Сучасне заняття в ДНЗ. URL : <http://www.twirpx.com/file/1215880/>. 3. Діагностика дошкільнят: методики, тести (прикладі) / Сайт «Все про все». URL : <http://hair2014.ru/diagnostyka-doshkilnyat-metodyky-testy-prykklady/> Документація педагогічних працівників дошкільного закладу. URL : <https://studfiles.net/preview/5537878/page:3/>.

4. Інструктивно-методичні рекомендації «Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі» Лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти №1.4/18-3082 від 26.07.10 року». URL : <https://ru.osvita.ua/legislation/doshkilnaosvita/9091/>.

5. Конспекти занять з театралізованої діяльності в ДНЗ. URL : <http://vihovateli.com.ua/conspect/-konspekt-zanyatiya-po-teatralizovanno-j-deyatelnosti-vstarshej-gruppe.html>.

6. Лист МОН України №1/9-386 від 13.06.2018 «Щодо особливостей організації діяльності закладів дошкільної освіти в 2019/2020 н. р. URL : <https://base.kristti.com.ua/?p=6959>.

7. Лист МОН від 02.09.2016 № 1/9-456 «Щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах». URL : <https://imzo.gov.ua/2016/09/08/list-mon-vid-02-09-2016-1-9-456-shhodo-organizatsiyi-fizkulturno-ozdorovchoyi-roboti-u-doshkilnihnavchalnih-zakladah/>.

8. Лист МОН від 02.09.2016 № 1/9-454 «Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах». URL :

<https://imzo.gov.ua/2016/09/08/list-monvid-02-09-2016-1-9-456-shhodo-organizatsiyi-fizkulturno-ozdorovchoyi-roboti-u-doshkilnihnavchalnih-zakladah/>.

9. Мельник І. Музично-театралізована діяльність як засіб творчого розвитку дітей старшого дошкільного віку. URL : <http://www.ird.npu.edu.ua/files/melnuk.pd>.

10. Музичний керівник в дитячому садку. URL : <http://www.zirochka.info/holovna/muzychnikerivnyky/honchar/muzychnyj-kerivnyk-v-dytyachomu-sadochku/>..

11. Організація театралізованої діяльності в ДНЗ. URL : http://sadok18.at.ua/load/poradi_dlja_pedagogiv/organizacija_teatralizovanoji_dijalnosti_doshkilnikov_u_dnz_18/2-1-0-70.

12. Планування освітнього процесу у сучасному дошкільному закладі. URL : <https://www.soippo.edu.ua/images/ДНЗ/Планування>.

13. Розгорнуте перспективне планування. Осінь. Середній дошкільний вік URL : <http://dnz265.edu.kh.ua/Files/downloads>

14. Розвиток творчої активності дошкільників у театралізованій діяльності. URL : <http://vihovатели.com.ua/cons/3949-razvitie-tvorcheskoj-aktivnosti-doshkolnikov-vteatralizovanoj-deyatelnosti.html>.

15. Северин О. Як працювати над науково-методичною проблемою. URL : <http://osvita.ua/school/manage/general/32812/>.

16. Смольникова Г. Здоров'язбереження як вирішальний аспект в освітньому процесі ДНЗ URL : <http://www.ippro.org.ua/files/новини/ОСТАННІ>. 2010.

17. Складові розвивального простору у груповому осередку ДНЗ. URL : https://kprmk.gov.ua/public/img/.../oseredki_u_dnz.docx 2012_11_60.pdf .

18. Тарасова О. С., Рибалка Н. О., Челомбитко Н. П. Організація гурткової роботи в ДНЗ. URL : http://e-kniga.in.ua/product/organzatsya_gurtkovo_roboti_v_dnz.

19. Ульянчук О. Д. Інтерактивні технології розвитку мовлення дітей. URL : http://dnzromashka.rv.ua/attachments/article/59/Interaktivni_tehnologii_Yljanshyk.pdf.

20. Яковенко А. О. Загальнодидактичні аспекти дослідження мовленнєвої готовності до навчання у школі старших дошкільників. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/7581/1/Iakovenko.pdf>.